

de moordaanslag op de Theologische School werd gedaan, waarbij iedereen dacht, dat het nu met haar uit was. Maar de taaië volharding van de A-broeders heeft dien middellijk op een mislukking doen uitloopen, al heeft men dan toen de School ook „cadeau gedaan aan een minderheid” en was zij, volgens „De Heraut”, „de School van een fractie geworden”.

Ook na dien tijd is die Theologische School een wrijfpunt gebleven, en men kan in de classisbesluiten van die classes, waarin de meerderheid B was, onder meer uitspraken vinden, waarin de arbeid van den „Wachterbond” wordt afgekeurd, een bond, die zoo veel heeft gedaan voor den bloei van onze Theologische School.

Feit is, dat er overigens van de A-zijde veel meer con amore met de Vrije Universiteit is meegeleefd, dan van de B-zijde met de Theologische School.

Dit zijn de voornaamste geschilpunten, die er tusschen A en B in het verleden hebben bestaan.

Kerkrechtelijk was er ook nog wel wat verschil, maar dat was van minder betekenis.

Op dat verschil wordt in de reeds genoemde brochure van prof. de Cock even gewezen. De doleerenden legden zeer sterk nadruk op de zelfstandigheid van de plaatselijke Kerk, terwijl de „Afgescheidenen” van de Kerken samen ook weer spraken als de „Kerk”.

Prof. de Cock teekent dat met de volgende woorden: „Dr Kuyper wil niet van de Christelijke Gereformeerde kerk weten; hij wil alleen kerken kennen. En dit is zoo dikwijls en op zoo verschillende wijzen gezegd geworden, dat door velen geloofd werd dat het niet gereformeerd is om de kerken in een land als een of als de kerk te beschouwen”.

Voorzover ik echter in staat ben om dat te beoordeelen, is het met deze kwestie echter zoo gegaan, dat de „Afgescheidenen” zich op den duur steeds meer bij het kerkrechtelijke standpunt van de Doleerende kerken hebben aangesloten, en dat ook van harte hebben gedaan, omdat zij tot het inzicht kwamen, dat dit zuiverder was, dan de opvattingen, die in hun kring hadden geleefd.

Daarom is dat bij de vereeniging ook geen punt van geschil geweest, en ook later niet weer. En om die reden meen ik, dat men in kerkrechtelijk opzicht niet spreken kan van een verschil tusschen A en B. Wel tusschen de „Afgescheidenen” en Doleerenden, maar niet meer tusschen A en B.

Ook de kwestie van het Reglement van 1869, waartegen van de zijde der Doleantie nog al bezwaren werden ingebracht (en niet geheel ten onrechte: in art. 2 en 3 werden de kerkeraden met den naam van besturen betiteld, en dat deed denken aan de Hervormde kerkbesturen, al was het ook niet zoo bedoeld), werd met de vereeniging in 1892 tot een goede oplossing gebracht, want men heeft het Reglement toen losgelaten.

Men heeft de vraag wel eens gesteld, of de kerkelijke strijd van vandaag ook weer de kwestie A-B is? Daarover is bij mijn weten nog niet veel geschreven, maar er wordt wel over gesproken, en vermoedelijk nog meer over gedacht.

Wat mij persoonlijk aangaat, heb ik, toen in Dordrecht een en ander over het kerkelijke gebeuren tot ons doordrong, en we merkten, welken kant het dreigde uit te gaan, dadelijk gedacht: „Daar is de oude kwestie van zooveel jaren weer!”

Maar toen ik na den terugkeer daarover bij dezen en genen, die er wel iets van konden weten, ging navragen, werd mij verzekerd, dat er inderdaad wel waren, die dat meenden, doch dat dit geheel ten onrechte was, en dat men er dat of ter goeder, of ter kwader trouw van maakte.

Ik heb echter ook andere stemmen gehoord, die zeiden: „Het is precies dezelfde kwestie in optima forma, alles inbegrepen, ook de tegenstelling Kampen-Amsterdam!”

In „De strijdende kerk”, no. 19, wijdt ds H. Volten er een paar regels aan, en zegt daar, dat de „synode” heeft gemeend, dat 1905 begraven was, maar dat zij zich daarin heeft vergist, en dat oud-A weer wakker werd, daar men zich daar herinnerde, hoe vroeger in den huiselijken kring over de kwestie van de veronderstelde wedergeboorte werd gesproken. De „synode” heeft volgens hem psychologisch misgepast, doordat zij te weinig contact met de kerkleden had en niet op de hoogte van hun gevoelens was, en zoo is het ongeluk gebeurd.

Is die voorstelling juist, dan staat de zaak zoo, dat ds Volten meent: Het is jammer, dat de „synode” niet nog een poosje heeft gewacht, en het was beter geweest, dat ze zich er eerst van vergewist had, of oud-A al genoeg ingeslapen was om niet te merken dat de Kerken officieel in den weg van B zouden geleid worden.

Ik geloof dan ook inderdaad, dat men met dat ingeslapen zijn al een heel eind op weg was.

Intusschen spreekt ds Volten zich er nog al vaag over uit, of het de oude kwestie is, of niet; hij zegt niet ronduit, dat het die WEL, en evenmin, dat het die NIET is.

Prof. dr G. M. den Hartogh wil het in zijn reeds genoemde brochure laten voorkomen, dat er eigenlijk helemaal geen principieel verschil inzake de veron-

derstelde wedergeboorte heeft bestaan tusschen de mannen van de „Afscheiding” en de Doleantie.

1942 was helemaal „in de lijn der Afscheiding”, en prof. de Cock, nu ja, dat was prof. de Cock.

Het is niet noodig, daaraan veel woorden te verspillen. De broeders van A hebben toch zeker niet voor niets hun bezwaren op de Synode van 1905 gebracht?

Er zijn echter ook andere stemmen. In de bekende brochure: RONDOM 1905 wordt er uitdrukkelijk op gewezen, dat het, althans wat het dogmatische betreft, heden om precies dezelfde kwesties gaat als voor en na (ook na!) 1905.

Neede.

J. VAN RAALTE.

STEMMEN UIT 'ONZE KERKEN

eenheidsmogelijkheid, (II slot).

Maar nu — deze vraag: Hoe ter wereld kan er zóó nog een mogelijkheid zijn om te komen tot kerkelijke hereeniging? Antwoord: Die mogelijkheid is er niet! Die is radicaal uitgealoten.

Laat ons de zaak eens even bezien van Synodalistisch standpunt. Als het waar is wat hier van ons gezegd wordt, dan mogen zij niet eens met ons de eenheid begeeren. Een kerkelijk samengaan met ons zou een groote zonde zijn, omdat men dan een volkomen onschriftuurlijke dwaalleer in eigen kerk ging importeren, en de aanhangers ervan, die dus ketteren zijn, ging toelaten tot Doop en Avondmaal, ja ook liet dienen in de ambten. Dat zou zijn het binnenhalen van het Trojaansche paard. En de ramp zou voor de synodaal-gebonden kerken niet te overzien zijn.

Niemand plaatste hier de opmerking, dat we nu wel heel erg doordraven. Wij doen dat niet, geen moment! Wij willen alleen maar de Riphagen c.s. serieus nemen. Want wie volkomen onschriftuurlijk en ongereformeerd is in zijn leer aangaande het Verbond, die hoort niet in de Christelijke kerk thuis. Het Verbond is toch voor het gansche leven der christgelooften fundamenteel; het is alles beheerschend. Dat heeft de Synode van 1942 zelf nog toegestemd en uitgesproken. Wie dan ook hierin van Gods Woord afwijkt, en dan nog wel volkomen, over de gansche linie, die is een vijand van Christus' kerk, een breker van Zijn koninkrijk, ja een tegenstander van Christus Zelf.

En nu weten wij het wel, dan men van synodalistische zijde het heel anders zegt, als het erom gaat om b.v. de politieke en sociale samenwerking te doen voortduren. Dan spreekt men van „beide Gereformeerde groepen”, van „geestverwanten”, van „medearbeiders en medestrijders in het Koninkrijk Gods” en zoo maar voort. Dan zegt men tegen ons, zooals dat hier in Bedum gebeurde op de A.R. kiesvereeniging (het ging om „het Millioen”) „Mannen broeders, wij kunnen toch samenwerken, wij hebben immers allen den Christus vastgehouden, maar wij hebben elkaar in de kerk losgelaten en dat is zoo jammer”. Dat werd notabene gezegd door iemand, die in Bedum doelbewust heeft aangestuurd op de kerkelijke breuk, die ons toen geen moment langer in de kerk duldde en ons met alle felheid bestreed en als revolutionairen heeft gebrandmerkt; en die vandaag weer als lid van den synodaal-gebonden kerkeraad mede uitspreekt bij monde van mr Steinmetz „zeer positief en nadrukkelijk”, dat wij „volkomen in strijd zijn met” en wat daar verder volgt. Overigens zijn wij Antirevolutionair; maar natuurlijk! Welja! Zóó knoopt men de ééne leugen aan de andere vast. Het is één brok onwaarsachtigheid. Is het ook al niet meer dan eens opgemerkt, dat de ethische crisis, die zich vandaag openbaart, nog de ergste van alle is?

Maar wat nu voorts de eenheidsmogelijkheid betreft, die is op het standpunt van eerlijke synodalistie, die meenen wat zij zeggen (en dat moet men toch zeker aannemen als zij staan voor den wereldlijken rechter), niet denkbaar, tenzij wij ons van onze onschriftuurlijke dwaalleer radicaal en van harte bekeeren. Daar zal men dan ook eerst voor moeten bidden, en pas daarna voor de hereeniging met ons.

Echter, nu keeren we de zaak om. Als men ons inderdaad beschouwt en veroordeelt als afwijkers van Schrift en belijdenis, en men spreekt dat openlijk uit, zooals dat o.a. in Bedum geschiedt, dan kunnen wij tenslotte alleen maar dankbaar zijn voor deze opklaring der situatie. Wij komen nu toch zoo langzamerhand aan de weet, wat wij aan elkaar hebben. Tusschen de synodalistie en ons is, naar ook zij zelf zeggen, in geding de belijdenis, de leer der zaligheid. Maar — nu gelooven wij dat óók.

En het is goed, dat te weten. Met name ook voor diegenen in onze kerken, die nog maar steeds van meening zijn, dat de samenwerking op allerlei gebied ge-

woon kan doorgaan, alsof er niets gebeurd is. Wij vragen: Hoe ter wereld kan er in het koninkrijk der hemelen samenwerking zijn met hen, die op hetzelfde oogenblik voor de rechtbank uitspreken, dat wij met de Schrift volkomen in strijd zijn? Wie deze samenwerking begeert, ziet blijkbaar niet, dat kerk en koninkrijk Gods nooit te scheiden zijn, en dat de belijdenis die in de kerk geldt en bezworen is, ook aangaande Verbond en Doop, richtsnoer moet zijn voor al ons arbeiden in het Koninkrijk Gods.

Wij mogen niet krampachtig vasthouden aan een „samenwerking”, die kennelijk niet meer gedragen wordt door de eenigheid des geloofs en des Heiligen Geestes. Want dat is beeldendienst; wij liggen dan wellicht zonder het te weten, in verrukking geknield voor eigengemaakte bouwsels, die niet zijn opgetrokken naar den strengen maar ook schoonen stijl van het koninkrijk der hemelen, zooals ons die in Gods Woord wordt voorgeschreven. Al die heilige huisjes — ze moeten tegen de vlakke door den stormwind van den Heiligen Geest. Want zij houden de reformatie in haar vaart en in haar allesaan grijpende en levensvernieuwende kracht tegen.

Waarachtige reformatie is nooit partiëel, maar altijd totaal. Wie haar afbakenen wil binnen zorgvuldig vastgestelde grenzen, miskent haar, staat er op hetzelfde moment naast, ja, staat haar tegen. Wij moeten om Gods wil actief blijven en de consequenties van het geroepen zijn tot medearbeiders Gods elken dag concreet in het geloof aanvaarden.

Het is dan ook ten eerste geboden, dat we de felten eerlijk en met Gods Woord in de hand onder de oogen zien, wanneer we spreken over mogelijkheid van samenwerking, ja zelfs van kerkelijke eenheid tusschen de synodalistie en ons. Er moet daarvoor een goede Schriftuurlijke basis zijn. Welnu — we zijn in hun oogen dwaalleersaars en afwijkers van het Woord des HEEREN, aangaande de zulk fundamentele leerstukken als Verbond en Doop en Wedergeboorte.

Maar nu zeggen wij: „Waar gij de leer die in onze kerken geleerd wordt, niet beschouwt als de volkomen leer der zaligheid, maar als volkomen strijdig met Gods Woord, en dus als valsche leer; en daarom ook, als gij consequent zijt, onze kerk als valsche kerk of als secte moet aanmerken, daar hebt gij uzelf op hetzelfde oogenblik veroordeeld; dan openbaart gij u als tegenstanders van Christus' leer, als vijanden en vervolgers van Christus' kerk, alwaar die leer geleerd wordt, dank zij Gods onuitsprekelijke genade over ons. En daar vertoont gij zelf al duidelijker de merkteekenen van de valsche kerk, die de ware kerk des Heeren tot op heden op de felste wijze belaagt en vervolgt; wij constateeren het met smart.

Waar dit de concrete situatie is (en waarlijk niet alleen in Bedum), daar moet op de vraag: „Is er eenheidsmogelijkheid?” door ons worden geantwoord: „Neen, en nog eens neen! Tenzij er radicale bekeering komt in de synodaal-gebonden kerken!”

Maar anders kan het niet en mag het niet, om Christus' wil niet!

Want welke samenstemming is er tusschen kerk en secte? En wat heeft de waarheid gemeen met de dwaling?

Wat de HEERE scheidt door Zijn Woord, zal de mensch niet samenvoegen!

Maar ook, wat de HEERE samengevoegd heeft of nog wil samenvoegen in eenigheid des waren geloofs, dat zal de mensch niet scheiden! En daarom zullen wij als leden van de kerk van onzen Heere Jezus Christus hebben te bidden en te werken al onze dagen, en zullen wij de ééne van God gegeven en geboden eenheidsmogelijkheid aangrijpen, die ons door Christus, onzen Koning Zelf is aangewezen o.a. in Johannes 17:20 e.v. en in Efeze 2:19 e.v. en in Efeze 4:1 e.v.; en waar we ook van lezen in Art. 28 van onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis, waar staat, dat een ieder schuldig is zich bij de ware kerk te voegen en zóó gewillig den hals te buigen onder het juk van Jezus Christus, Die Zijn kerk aldoor vergadert en haar daarom ook vrijmaakte in het jaar onzes Heeren 1944, dat jaar, waarin de Koning der Kerk weer glorie won.

Zóó alleen wordt voor allen, die „amen” zeggen op de waarheid Gods, zooals die geopenbaard is in Zijn Woord en beleden door de kerk van alle eeuwen, en vandaag is neergelegd in de drie Formuleren van Eenigheid, die de belijdenisschriften zijn van onze Gereformeerde Kerken, de eenheidsmogelijkheid tot heerlijke werkelijkheid.

En dit is dan ook de schoonheid van de Una Sancta, van de ééne heilige algemeene Christelijke kerk en van de gemeenschap der heiligen, die ik vandaag geloof, en straks zien zal, volkomen, eeuwig, in de hemelen.

G. A. HOEKSTRA.

O ds Thomas Bos van Bedum, o ds Kok van Bedum, door Jan Ridderbos zoo graag zijn „leermeester” genoemd, de trots van uw „leerling”, die in '44 niet wou wijken, werpt u evengoed als Helenius de Cock in den ketterhoek. Hij wil geen schuld bekennen, en nu moeten zijn compagnons al meer zich opschreeven.

K. S.

Amice
Wij le
bezeten
die aller
angstige
de uitke
Het
wij than
het chri
op zulke
Er zijn
niet nieu
dat een
is getite
zich ver
De uit
leidende
wijsbege
bijdrage,
alles we
soof, He
een soor
Het is
te zien,
wordt.
Aller
een nieu
Voorts
dat het
beweging
geen ver
doch sta
van het
binding
lijden. D
tijd is e
een snel
zoo zegt
eenige r
drempel
oude din
waren in
alles blij
de schild
in rust.
les is be
punt. En
aan bod.
Maar,
verander
komen?
den behe
staat? H
dig, om
Of mo
teit?
Daarom
Maar l
warring
model;
In het
toch een
Hij ge
vooruit,
tot een
wijsbege
aan het
kwantita
aan. Wat
Hoe kun
ondersch
Volgen
leven als
heersches
vraag zi
Waartoe
Moeter
oogenblik
hij profe
trekt we
Als he
moet er
Weinu —
beginnen.
Wij wille
tot vrijh
hebben v
arties
van de v
ten onzer
kringen.
De sch
die bezig
leven is;
reld wor
beschikt
Wij zie
dernen w
Want
waarheen